

บทที่ 2

ฉันทลักษณ์ของเพลงไทยสากล

เนื้อร้องเพลงไทยสากลส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นคำประพันธ์ การพิจารณารูปแบบของบทเพลงจึงจะเริ่มด้วยการพิจารณฉันทลักษณ์ จากการศึกษาพบว่าผู้แต่งเพลงไทยสากลส่วนใหญ่นิยมแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทกลอนตลาด และมีหลายบท มีลักษณะเป็นกลอนหัวเดียว ฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ในเพลงไทยสากลพิจารณาได้เป็น 3 ลักษณะคือ ประเภทของกลอน สัมผัสของกลอน และความยาวของบทเพลง

ประเภทของกลอนเพลง

ประเภทของกลอนเพลงไทยสากลแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ กลอนตลาด กลอนหัวเดียว

1. กลอนตลาด

กลอนตลาดบทหนึ่งมี 4 วรรค คือ วรรคสลับ วรรครีบ วรรครอง และวรรคส่ง มีคำในแต่ละวรรค 6 - 9 คำ เนื้อเพลงไทยสากลเพลงหนึ่งอาจมีบทกลอนหลายบทต่างกันไปในแต่ละเพลง แต่ละบทจะมี 4 วรรค เช่นเดียวกับกลอนตลาด แต่จำนวนคำในแต่ละวรรคแตกต่างกันไป คือ มี 4 คำบ้าง 6 คำบ้าง มีจำนวนคำแตกต่างกันตั้งแต่ 6 - 11 คำบ้าง ในที่นี้จะเรียกง่าย ๆ ว่า กลอน 4 คำ กลอน 6 คำ และกลอนคำไม่แน่นอน

1.1 กลอน 4 คำ

มีเพลงไทยสากลกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเนื้อเพลงเป็นกลอนประเภทที่มีวรรคละ 4 คำ ยกเว้นวรรคส่งซึ่งเป็นวรรคสุดท้ายอาจมีมากกว่า 4 คำก็ได้ เช่น

จันทร์ เอ็จจันทร์แรม
เมษครัมครันคำ

เติมแถมฟ้าคำ
บึงจันทร์ให้ลาลับเลื่อน

(6.13)

ท้องฟ้าสีหม่น
ใบไม้ก้มองซ้ำ

ฝนฝนครัมคำ
ตอเหลือองเรียงราช

(33.16)

1.2 กลอน 6 คำ

กลอนเพลงประเภทนี้ในวรรคหนึ่งจะมีคำ 6 คำ เช่น

แรกเจอนั้นเพื่อเพื่อหา

สับตามาหาหาจัน

สุขใจหาใดเทียมกัน

จับพลันเชอทันเทหา

(18.8)

พลันบนฝั่ง ณ ขอบฟ้า

คืนคุณค่าและความหมาย

ชีวิตอันเดิยวาดาย

พรั่งพรวยพรายประกายฝัน

(38.8)

เมืองไทยไม่ใช่เมืองคาวบอย

อย่าปล่อยให้มีปัญหา

บ้านอำนาจชาดปัญญา

พลาดพลังมาหมาไม่มอง

(42.3)

1.3 กลอนคำไม่แน่นอน

กลอนประเภทนี้ในวรรคหนึ่งอาจมีคำตั้งแต่ 6-11 คำ เช่น

โดยลีลาเรื่อยเรื่อยไม่รู้ร้อน

หากในใจชุกซ่อนความหมองหม่น

เขาเปื้อนพูดเพื่อนร่ำรำนันทน

ประสพการณ์สอนตนจนเฉยชา

(6.35)

วันวานเจ้าบอกแม่ว่า	ดีกว่าอยู่กินอย่างคับแคบ
จะชนข้าวไปขายที่ชายแดน	เกาะแขวนรถไฟไปปาดังฯ
ข้าวเปลือกข้าวเปลือกที่ลูกขอ	ทำทุนทำห่อแล้วห้อยหลัง
ลูกสี่ลูกจนดูลิ่งลั้ง	ข้าวสารใส่หลังไปลับตา

(3.24)

เดือนใจจำสาวบ้านนาบ้านป่าสวยล้น	แม่อีกจนต้องมาชนโลกมาษา
นั่งจำทหาเลี้ยงตนทนเรื่อยมา	ใช้ภาษาแลกเงินสะเทิ้นอาษา
เดือนใจจำน้ำตานองในท้องกับชาย	ฝันดวงใจฝันร่างกายเขอสุดทน
มองเวลามองเสื้อผ้ามองหน้าตน	สาวหน้ามนคนจนทนต่อไป

(4.4)

2. กลอนหัวเดียว

กลอนหัวเดียว คือ กลอนซึ่งบทหนึ่งมี 2 วรรค คำสุดท้ายวรรคหน้าส่งสัมผัสกับคำใดคำหนึ่งในวรรคหลัง ส่วนคำสุดท้ายในวรรคหลัง ส่งสัมผัสกับคำสุดท้ายในวรรคหลังของบทต่อไป คำสุดท้ายของทุกบทจะใช้สระเดียวกัน ถ้าลงท้ายด้วยสระอี ก็เรียกว่า กลอนอี ลงท้ายด้วยสระเอเรียกว่า กลอนเอ เป็นต้น สัมผัสท้ายวรรคแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สัมผัสท้ายวรรคที่เป็นคำเป็น และสัมผัสท้ายวรรคที่เป็นคำตาย

2.1 สัมผัสท้ายวรรคที่เป็นคำเป็น คือ สระท้ายวรรคที่จะเป็นสระเสียงยาว ถ้ามีตัวสะกดตัวสะกดจะอยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ กง กน กม เกษ เกอว เช่น

กลอนอี

นิภสงสารสุนวรวณิ	ต้องตราภหน้ายามราตรี
ตีสามสี่สี่นิกรา	ต้องทหาเลี้ยงชีวี
นั่งทนทุกข์ไป	หาเพื่อนใจไม่มี

(4.8)

โลกมาหาเรานี้มันหนา	เจ็บอุราเหลือดี
นิกสงสารสรรพวิ	ต้องตรากรหน้ายามราตรี
หาเงินที่มาเขี้ยวสา	เพื่อรักษาแม่มาลี

(4.8)

กลอนเอ

เมื่อแรกพบกัน	เขบอกฉันว่าโอเค
ก็โอเค	ก็โอเค
เมื่อนัดฉันเที่ยว	เขกลับเบี้ยวทำโหล

(31.1)

เนื้อร้องเพลงไทยสากลอาจส่งสัมผัสที่คำสุดท้ายของทุกวรรคก็ได้ เช่น

กลอนเอา

อยู่ดี ๆ อย่างนี้เรา	แต่มีใครกลับขูเอา
เรื่องไม่จริงอย่าหุเบา	แตกคอกันมันเพราะเรา
เชื่อใคร ๆ ใส่ร้ายเอา	อย่าไปฟังเบือนักเรา

(38.2)

สัมผัสสระที่สะกดด้วยแม่กน

ข้าวปลาไม่กินไม่เดือดร้อน	เหตุใดเขอจึงเอาแต่นอน
ไ้ปุ่ขหมาเราเฝ้าเห่าทอน	เจ็บใจบึงอรเอาแต่นอน
แอบมองทุกวันอกมันร้อน	เหตุใดเขอจึงเอาแต่นอน
ไร่นาหญ้าเต็มไม่มาถอน	เจ็บใจบึงอรเอาแต่นอน

(สร้อย) นอน นอนนอน นอนทอดมนนอน นอน นอน

นอน นอนนอน นอนทอดมนนอน นอน นอน

นอน นอน นอน บึงอรใส่กลอนนอน

นอน นอน นอน บึงอรใส่กลอนทอดมน

ฝากความรักมา ไม่ออก ย้อน
ว่าเชอนิดเดียวก็ทำ ค้อน

เหตุใดเธอจึงเอา แต่ นอน
เจ็บใจบึงอรเอา แต่ นอน

(40.11)

อยู่ที่ ๆ แค่ สอง คน
แต่มี แก กลับ พิกล
ต่าง ระ วาง เริ่ม กว วน

ไม่ เคย เจอ เพื่อน เหลือ ทน
ผิดใจกัน ชอบ ขุ่น
อย่าได้ เจอ เบื่อ เหลือ ทน

(41.7)

สัมผัสสระที่สะกดด้วยแม่ เกษ

เธอจะ ต้อง นุ น น้อย ๆ หน น้อย

ฝั่ง ไว้ บ น้อย ๆ

คิด มา ก ๆ หน น้อย

ชีวิต จริง จะ ไม่ กร ว อ ย (ไม่ กร ว อ ย)

ทุก คน จะ ค อ ย

เป็น เพื่อน ให้ เธอ

เธอจะ ต้อง รัก น น้อย ๆ หน น้อย

ฝั่ง ไว้ บ น้อย ๆ

ค อ ย อีก สัก หน น้อย

ชีวิต จริง จะ ไม่ กร ว อ ย (ไม่ กร ว อ ย)

ทุก คน จะ ค อ ย

เดิน ข้าง เคียง เธอ

(2.8)

2.2 สัมผัสทำยวรรคที่เป็นคำตาย คือ สระทำยวรรคจะเป็นสระเสียงสั้น

ถ้ามีตัวสะกดจะอยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ กก กค กข เช่น

กลอนเออะ

จ ริง จ ริง นะ ม ม ง เส ีย จ น เล อะ

เจอ คำ ถาม ที่ เข้า กัน แ ะ เ อะ

จ น บาง คร ึ่ง ม เป็น น ง ง ะ เ อะ

เอ อ ไ น คน มา ก มา ย ถาม ข่าว

(3.30)

สัมผัสสระที่สะกดด้วยแม่กด

หน้าร้อนร้อนใจแทบขาด

หน้าหนาวห่มเสื้อผ้าขาด

หน้าฝนหลังคาบ้านขาด

มีรองเท้ายกซึ่งปากขาด

ลงแรงบักดำไถหว่าน

ลงงานไปตั้งหลายบาท

ไม่นานฝนแล้งระขาด

เงินขาดไม่มีติดตัว

(3.8)

ไอ้พิทยา

จันทร์ทำด้วยกระดาษ

กระดาษขาดขาด

เหมือนเสื้อกระโปรงขาดขาด

ประชาชนหากินอยู่เต็มตลาด

ระวัง จี. ไอ. จะมายึดขาดใจมตี

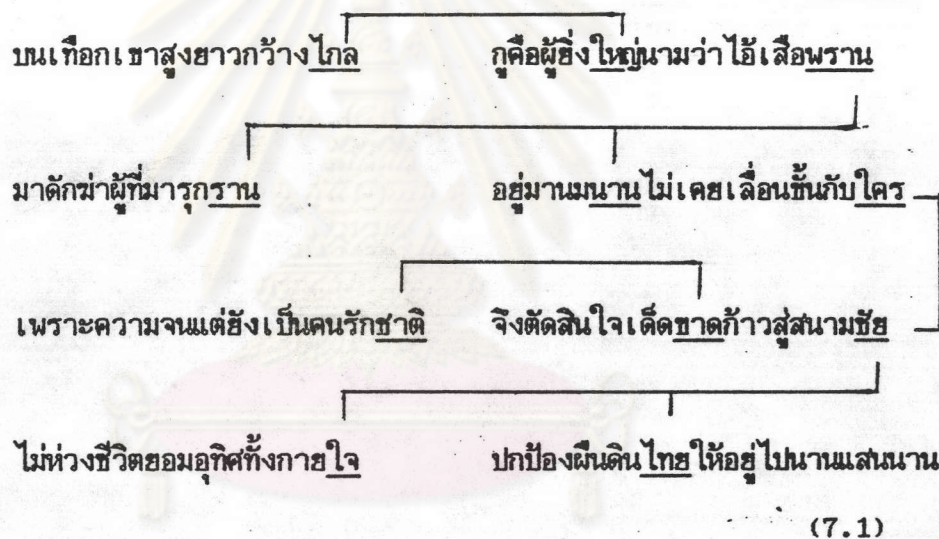
(6.28)

สัมผัสของกลอนเพลง

สัมผัสของกลอนเพลงแบ่งเป็นสัมผัสนอกและสัมผัสใน

1. สัมผัสนอก เป็นสัมผัสสระบังคับ คำสุดท้ายของวรรคสลับจะส่งสัมผัสไปยังคำใดคำหนึ่งในวรรครับ คำสุดท้ายของวรรครับจะส่งมาสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรครองและคำสุดท้ายของวรรครองสัมผัสกับคำใดคำหนึ่งของวรรคส่ง และคำสุดท้ายของวรรคส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรครับในบทต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การส่งสัมผัสระหว่างบทนี้ในบางเพลงไม่ค่อยเคร่งครัดนัก เช่น

เตือนใจเจ้าสาวบ้านนาบ้านป่าสลวยลัน	แม่อีกจะต้องมาชนโลกมาสา
นั่งจำทมหาเลี้ยงตนทนเรือสมมา	ใช้กายาแลกเงินสะเทิ้นอายุ
เตือนใจเจ้าน้านานองในห้องกับชาย	ฝันดวงใจฝันร่างกายเธอสุดทน
มองเวลามองเลือผ้ามองหน้าตน	สาวที่น่ามคนจนทนต่อไป

(4.4)

คนทำเพลงแต่งเป็นเพลงลอยมา	เพลงจงพาความคิดลอยไป
เป็นทำนองคำร้องตั้งใจ	สื่อความหมายความคิดตัวเอง---
คนทำเพลงอยากทำเพลงดี	เพลงดีดีนั้นยังไป
คนดนตรีดีดีไป	คนฟังใครเพลงนั้นเพลงดี

(9.3)

2. สัมผัสใน เป็นสัมผัสระหว่างคำภายในวรรคเดียวกัน สัมผัสในมิใช่สัมผัสบังคับ แต่เป็นสัมผัสที่เพิ่มความไพเราะให้กับบทเพลง สัมผัสในแบ่งเป็นสัมผัสสระ และสัมผัสพยัญชนะ

2.1 สัมผัสสระ เช่น

หากความรักเกิดขึ้นเช่นดอกไม้	หอมละไมแก้มนางดังบุผา
สรรคำหวานเทียมเทียบเปรียบมาลา	ทั้งบุผามาลามาจากดิน
ข้าวในจานบ้านที่รักพักอาศัย	ทั้งหมู่ไม้พุ่มนกที่ผกผัน
สิ่งทั้งหลายจะไม่เกิดถ้าขาดดิน	ทั้งชีวิตของเราเข้าผูกพัน

(11.6)

คำสัมผัสสระ คือ เทียบ-เปรียบ ผา-มา-ลา-มา จาน-บ้าน รัก-พัก นก-ผก เรา-เข้า

โลกอ้อฉราวดาวฮัลเล่ย์เตร์มาทักทาย	คนลือกันมากมายร้ายสลับดี
บ้างก็ว่าเล็กดาวฮัลเล่ย์เตร์มาทุกที่	การเมืองไม่ดีเอทีเอ็มจะกดที่ติดขัด

(2.6)

คำสัมผัสสระ คือ ฉาว-ดาว เล่ย์-เตร์ มาช-ร้าย เล่ย์-เตร์ ดี-ที

จากการวิจัยพบว่า คำที่ส่งสัมผัสสระในบางเพลงอาจไม่ใช่สระเสียงเดียวกัน คำที่มีสระสั้นยาวต่างกันก็ใช้สัมผัสได้ เช่น

ยามใดเธอเหงาร้าวระทม

ต้องชมชานเศร้

พี่คนนี้เป็นเงารับฟังเรื่องราว

ของเจ้าเสมอ

(8.1)

2.2 สัมผัสพยัญชนะ จากการศึกษาข้อมูลพบว่า ผู้แต่งนิพนธ์สัมผัสพยัญชนะมาก การเล่นสัมผัสพยัญชนะของผู้แต่งทำให้เพลงไทยสากลมีความไพเราะมากยิ่งขึ้น สัมผัสพยัญชนะใน เพลงไทยสากลมีทั้งสัมผัสพยัญชนะ 2 คำ สัมผัสพยัญชนะ 3 คำ สัมผัสพยัญชนะ 4 คำ และสัมผัส พยัญชนะหลายคำ

ร้างรา ไหลหลัง

อาจมีใครต่อใคร

กล่าวกันไปอย่างไร

แม้ใครจะนิมทา

กับความรักเธอ

ห่างจากร้างรา

ทำน้ำตาเชอริน ไหลหลัง

(3.7)

หมองไหม้ ร่วงริน

....ให้ฉันต้องทนหมองไหม้

น้ำตาหยดร่วงริน ไหลเสียใจทุกคืน

(28.32)

ชอกชอน ร่วงริน ไร้แรง

เมื่อครั้งที่เจ้าบินหนี

ชอกชอนหลบร้อนมา

น้ำตาไหลร่วงริน

ไร้แรงบินแทนสิ้นชีวา

(35.12)

สดใส ดอก - ใจ ล้วน - หล่น

ความสดใสในคืนวัน

ก็ใครกันให้เจ้ามา

ดอกไม้ใดหรือคงทน

ล้วนโรยหล่นตามเวลา

(47.11)

สูญสิ้น - เลื่อม ลบลิ้มเลือน

ศาลเจ้าเปลี่ยวข้างทาง
เจ้าทรานมังฮับสูญสิ้น

เก๋าร้างล้มทับดิน
ผู้คนเลื่อมถอยบุษาลบลิ้มเลือน

(3.3)

ขีดแสงเศวราซิม เหม่อมอง ตัวตน หล่นหลดลอลย เคว้างคว้าง

เดือนแรมขีดหม่อมแสงเศวราซิม

ซิมเหม่อมองไปไร้ทาง

ตัวตนหล่นหลดลอลยเหมือนฟาง

ต้องลมคว้างคว้าง...

(3.13)

เรื่องรอง เคี้ยวคม ขานชมเศวราซิม

ทุ่งเหลืองเรื่องรอง

ฝากเพลงร้องบอก

ข่าวร้ายระทม

ข่าวเกี่ยวเคี้ยวคม

ขานชมเศวราซิม

(6.9)

เต็มแถม ครีมครีน ลาลับเลือน

จันทร์เอ๋ยจันทร์แรม

เต็มแถมฟ้าดำ

เมฆครีมครีนดำ

บังจันทร์ให้ลาลับเลือน

(6.13)

ล้นหลอกเลีย

โง่งก็โง่งไม่เป็น

ใช้ล้นหลอกเลียก็ไม่เป็น

ไม่เคยชอกชากเด่น

เป็นผู้ดอผู้ดี

(19.20)

ลวงหลอก

มีความรักจริง

มีความรักลวง

มีแก่นใคร

ที่ลวงหลอกเรา

(28.3)

คืนคุณค่า เดี่ยวดาส พร่วงพราวพราย

พลันบนฝั่ง ณ ขอบฟ้า

ชีวิตอันเดี่ยวดาส

คืนคุณค่าและความหมาย

พร่วงพราวพรายประกายฝัน

(38.8)

พร่วงร่วงพรู - พฤก - พรม สดใส - สันต์

เขียนพร่วงร่วงพรูสู่พฤกษา

พรม ไม้ป่า สดใส ใน สันต์

(6.13)

หายหักเห ผายแผ่นไผน

แรงลมบนฝ่าพา

ว่าสายบนฝ่า

เชือกโยงสายขาด

ร่วงหายหักเห

ไม่ ผายแผ่นไผน

หล่นหายลับตา...

(3.25)

ข้าวคอกยเคี้ยว

คนดีต้องมีเมตตา

ไม่ทิ้งขวานาให้เหมือนข้าวคอกยเคี้ยว

ก็ขอมีความขอยู่ตัวเดียว

กลัวมันหมอมเหี่ยวระวังจะเสียววาบ ๆ

(19.10)

คลอเคลียเคล้า

ยามจันทร์ลาฟ้าดาราเห็นไม่สว่าง

ฟังดูขี้มีเสียงจากหุบเขา.

มันคลอเคลียเคล้าไม่ห่าง

ดูจสวรรคเห็นสร้างให้

(14.6)

คำ-คิด คนข้างเคียง จิตจาง-เจอ

คำนี้ คิดถึง คนข้างเคียง

จิตจาง กัน ไป ไม่ เจอ แม้ เงา

(25.5)

ชายข้าว คิดขุ่นเคือง

ชายข้าว ไม่ได้ก็อย่าไปคิดขุ่นเคือง
ถึงราคาจะ โดนกด โดนบีบ
โดนทั้ง เตะทั้ง ถีบอย่ารีบไปก่อน เรื่อง
รัฐบาลท่านกำลังคิด
ขอให้รออีกสักนิด เศรษฐกิจจะรุ่งเรือง

(17.22)

หม่อมอมรวงิ้ว

ตั้งตัว เชอแหลกราวญ	สุดจะทานต่อคำ
เข้าใจ <u>หม่อมอมรวงิ้ว</u>	อย่าเคืองแค้นใจเจ็บ
แม้คำใครไม่กลัว	ตัวของเราคือเราเท่านั้น
ผ่านไปแล้วให้มันผ่านไป...	เริ่มกันคราวใหม่ฉันไม่แคร์

(34.24)

หม่อมมัวหม่น

หากผิดใจกันแล้วมีอันร้างลาจากไป
เป็นเพียงจิตใจทำให้ใจสองเราห่างกัน
รักหม่อมมัวหม่นต้องทนใจเหม่อละเมอไม่ฝัน...

(28.21)

หมาไม่มอง

เมืองไทยไม่ใช่เมืองดาวบอย	อย่าปล่อยให้มีปัญหา
บ้านอำนาจขาดปัญญา	พลาดล้มมา <u>หมาไม่มอง</u>

(42.3)

เมินไม่มา

รัก ๆ ๆ เธอเสมอจะให้แก้อะไรทำไม
คิด ๆ ๆ เธอเจ็บหายแล้วทำไม เมินไม่มา

(37.3)

มองมิดมน

ถึงคำคืนนี้มีมีเสียงเพียงน้อง

ฟ้ามองมิดมน

ฟ้ายังเศร้าเหลือทน

คนหม่นอาลัย

(20.3)

พริบพริบพราว สาดส่องแสง

คำคืนยื่นมองดูดาว

กระพริบพริบพราว ดาวหยอกล้อจันทร์

สาดส่องแสง

เรื่องลาวัลย์ ทุกวันเมื่อนั้นเศร้าใจ

(42.2)

สาบสิ้นสูญ

ข้าหวังเพียงอยู่เคียงสนเจ้า

ขออิงแอบในร่มเงา

ข้าเหงามดวงใจถวิล

ขอรีบห่างไกลจากใจยุพิน

ฝังกายแอบฟ้าและดิน

สาบสิ้นสูญความไผ่ฝัน

(28.33)

แสงเศร้าขิม

เดือนแรมซัดหม่นแสงเศร้าขิม

ขิมเหม่อมองไปไร้ทาง

ตัวตนหล่นหลุดลอยเหมือนผง

ต้องลมลอยเคว้งคว้าง

(3.13)

ขับไศกทรวง

คุณรักใครไม่เคยคิดขวางทางเลย

ได้แต่เฉยไม่เคยขับไศกทรวง

อย่าถามจะหึงคุณไหมยามใครเดินควง

บอกแล้วไม่แทนไม่หวังหึงไปทำไม

(29.3)

ชมชานเควี่

ยามใดเชอเหงาร้าวระทม
 ฟ้าถนนี่เป็นเงารับฟังเรื่องราว

ต้องชมชานเควี่
 ของเจ้าเสมอ

(6.29)

ทดแทนเกิด

สองมือถือความเป็นไทย
 ประเทศชาติคือสิ่งหวงแหน

หัวใจนั้นยอมตายแทน
 จะขอทดแทนเกิดองค์ราชา

(19.9)

กันท้วงที่

ถ้าจะช่วยก็อย่ามัวรอช้า
 เร็วหน่อยเถิดหนาเดี๋ยวไม่ทันท้วงที่
 สร้างอ่างเก็บน้ำโองกะทะไปแจกให้ฟรี
 ช่วยกันที่ช่วยชีวิตชาวอีสาน

(7.3)

ท้วงที่ท่า

...เสียงพอได้ยินเสียง
ท้วงที่ท่าเดินโยกย้าย

สำเนียงหมดจดสดใส
 ไหวเอนแก้มน้อยหอมแดง

(9.26)

ท่องเที่ยวไทย

ช. แอวกันม่่วนม่่วนชวนกันไป
 แหล่งท่องเที่ยวไทยกว้างใหญ่ไม่น่าเบื่อ

(13.2)

เทพไททั่ว ทิวทุกถิ่น

ลูกจุดเทียนอธิษฐาน
ทิวทุกถิ่นดินแดน

บนบานเทพไททั่วแคว้น
 อวยชัยถวายพรพ้อหลวง

(13.14)

ทันเทหาย

แครงเจจันนื้อเพือหา
สุขใจหาใดเทียมกัน

สบตามาหาหาฉัน
จับปล้นเชอทันเทหาย

(18.8)

หายหักเห

แรงลมบนหน้าพา
ร่วงหายหักเห

ว่าสายบนฟ้า
ไม่ผายแผ่นโผน

เชือกโยงสายขาด
หล่นหายลับตา

(3.25)

แห้งเหือดหาย

แผ่นดินที่แห้ง
ดวงแดดแผดร้อนเต็มที

แล้งด้วยแสงอาทิตย์
สาตต้องวารี

มีแต่ละอองและผงธุลี
ปล้นแห้งเหือดหาย

(33.6)

ท้องนาแห้งเหือดหาย
เกษตรกรต้องนอนผวา

ยามไหนไม่มีฝนโปรยลงมา
หมดสิ้นปัญญาที่แทนแทนางแมว

(42.6)

จับจิตใจ

หัวใจเชอมีหรือเปล่า
หรือมีใจเพียงแต่จมลิกล

หรือเชอไร้ความรู้สึก
คำฉันนอนไม่อาจจับจิตใจ

(29.34)

จำจรรจาก

วันนี้เราอวรณ์จำจรรจาก
วันที่เราเคยรวมเคยร่วมใจ

ต้องห่างลาร้างไกล
พร้อมกันไปสนุกสนาน

(41.8)

แจจจรรจาก

อย่าทำเกือ

เมินแล้วแจจจรรจากเลข...

(29.1)

ต่างต้นต้น สุกสันต์-แสน ใจจดจ่อ
 วันนั้นพวกเราอำลาร่วมกัน
 เห็นขลุ่ยใจจดจ่อ ไม่ขอลืม

ต่างต้นต้นร่วมทุกข์สุขสันต์กันแสนปลื้ม
 ช่างคุณค่อมสุขระคนบนอาลัย

(2.11)

รายเรียง เรไรร้องรำ

หมู่ดาวกระพริบรายเรียง
 ใต้นอช่างขึ้นวิญญา

แว่วเสียงเรไรร้องรำ
 ดังว่ามีแต่วิมาน

(31.3)

เรียบร้อยรุ่งเรือง

งานทุกอย่างก็เรียบร้อยรุ่งเรือง
 ไม่มีขัดมีเคืองแม้ว่าเรื่องยิ่งใหญ่
 เสรีเร็วทันใจถ้าใช้ลิ้นคอยเลีย

(3.29)

โรยแรงรำไร

ฮินตรงริมฝั่งคลอง (ชะ)
 เหลียวหาคนที่ปองไว้

ชายตามองข้ามไป
 แดคโรยแรงรำไรทำไมเธอไม่ไพล่มา

(25.36)

รักเรา-รักแรง หลังไหล แห้งเหือด เท่าเทียม

ใครรักเรายิ่งรักมาจากใจ
 ใครเท่าเทียมไม่มี

พुरुรักแรงหลังไหลไม่แห้งเหือดสักที
 ตีต้นไปถึงปลา...นะ

(2.5)

รักร้อนรน

อำนาจความรัก
 หมองไหม้ซ้ำในภมล

รุนแรงยิ่งนัก
 พลาดรักสักทน

รักแล้วร้อนรน
 ก็อยากดีอยากอยาก

(2.10)

เจียบเหงา รุกเฝ้า โลดแล่น

เป็นเสียงเพลงฟังกันง่ายง่าย

แนวดนตรีเป็นไทยไทย

ฟังแล้วช่วยคลายเจียบเหงา

กระทบกระแทกมีทั้งหนักทั้งเบา

ให้สังคมที่อับเฉาได้รุกเฝ้า โลดแล่นไป

(7.13)

ลอมลอมลิบลิบ

...แต่เป็นดาวพราราสังคม

ใช้ลอมลอมลิบลิบสุดตา

ไม่ไกลเกินจะคว่ำมา

อฮ่าระอาคว่ำไขว่

(26.9)

ละ เลยลีมเลือน

แต่ยังคล้ายบาปติดกาย

รู้ตัวเกือบสาย

ละอายแก่ใจตัวเอง

แม้ผู้มีพระคุณเหลือใจ

ละ เลยลีมเลือนท่านไป

ไม่เคยใส่ใจเหลือขวแล

(28.24)

เชิงชายชิดชม เล่ห์ลุ่มล้นหลอก

เขาใจเชิงชายชิดชม

เล่ห์ลุ่มล้นหลอก

เห็นดินทรายเป็นเพชรพลอยก็กกกอก

ก็เขากลับกลอกลั่นตีแลบที่เห็นไผ

(2.21)

เลิศเลอสีลา

เมื่อก่อนนี่เป็นเทพชาวบ้าน

ผู้ใหญ่ทำนสิ่งประชันในอำเภอ

ต่อจากนั้นก้าวไปเป็นอินเตอร์

สวยเลิศเลอสีลานางสาวไทย

(1.10)

ไหลหลัง รวยริน

หัวใจหมองทมน	เหมือนคนไร้ค่า	ไร้ค่าเกินคน
อาภัพเหลือทน	หมดหนทาง	
นี้หรือชีวิต	ไม่เคยจริง	<u>น้ำตาไหลหลังรวยริน</u>

(26.1)

ชมชู้คุกคาม

พ่อไซค์ร้ายถูกกฎโทษทัณฑ์	จึงแปรผันให้ห่างร้างไกล
ถูกกักขังด้วยโทษวินัยมีใช้กฎกรรม	ถูกละร้ายชู้คุกคาม

(3.1)

ชานชมเศรำฉิม

ทุ่งเหลืองเรืองรอง	ฝากเพลงร้องบอก	ข่าวร้ายระทม
ข้าวเกี่ยวเคียวคม	<u>ชานชมเศรำฉิม</u>	ลาโรยอ่อนล้าระอาอาณ

(6.9)

สร้างสรรสวย เศรำสุดไส

เที่ยงก็กินกัน	บ่นมันไปโย	คำที่โหมกั้นอนที่กั้น
ตลกก็ล้มตา	ขึ้นมาตุตะวัน	ว่าโลก <u>สร้างสรรสวย</u> งามให้เรา
บอกให้รู้ให้ดูความจริง	ทั้งคืนเพื่อสู้เข้า	ให้เราทั้ง <u>เศรำสุดไส</u>

(9.14)

โสกศีลย์เศรำฉิม

หวนคินมาอีกคราว	สุดเหงาในฤดี
ที่เก่าเวลานี้	ไม่มีเชอขีดเคียงใกล้
มีเพียงแต่ฉัน	<u>โสกศีลย์เศรำฉิม</u> อาลัย

(35.9)

สร้างสิ่งสืบสน

ฉันมันหลงตัวเองเก่งเหนือใคร
 ความคิดเหมือนควายหัวใจฉันมันไม่รักดี
สร้างสิ่งสืบสนคนเขาซึ่ง
 เพราะความอยากดังในทางไม่ดี

(19.16)

ทรวอดทรงเสกสรร

ดวงตาของเธอ	งามดังตาหงส์
ทั้ง <u>ทรวอดทรงเสกสรร</u> มา	ปานว่าช่างปั้น
อีกทั้งวาจาหวานเหลือ	ใครจะเทียบทัน
พี่คอยเฝ้าฉัน	แนบชิดเนื้อเคียงนาง

(34.44)

หม่อมหม่อมมองเหม่อ

ยามใดเธอเห็นเศวตมณเฑาะว์หม่อมหม่อมมองเหม่อ
 ยามใดที่เธอเหงาในจิตใจ
 หากเธอเห็นดวงดาวพรายแสงสดใส
 หรือสายลมพัดผ่าน
 นั่นคือฉันส่งใจไปเคียงเธอให้คลายเหงา

(43.15)

หมอกเหมมามากมาย

... ตื่นนอนล้างหน้าแปรงฟัน	รีบไปเก็บดวงจันทร์ไม่จันจะสายไป
แล้วลากเอาดวงอาทิตย์	แอบไว้ซิดซิดสุดขอบฟ้าไกล
ตักดาวใส่ในกระจาด	ต้องปิดต้องกวาด <u>หมอกเหมมามากมาย</u>

(17.6)

มั่งมีมากมาย

บางคนมั่งมีมากมายเงินทอง

ไม่เคยทำบุญกุศล

ไม่เคยมองผ่านคนจนจน

คนหัวใจทราวม

(19.8)

ลูกลี้ลูกนลิ่งลั้ง

วันวานเจ้าบอกแม่ว่า

จะชนข้าวไปขายที่ชายแดน

ข้าวเปลือกข้าวเปลือกที่ลูกขอ

ลูกลี้ลูกนลิ่งลั้ง

ดีกว่าอยู่กินอย่างคับแคบ

เกาะแขวนรถไฟไปปาดังฯ

ทำทุนทำห่อแล้วห้อยหลัง

ข้าวสารใส่ห่อไปลับตา

(3.24)

ร่วมเรียงร้อยรำรำ

เฝ้าปองแห่งมองบนฟ้าไกล

แต่ใจซี้ใจไม่คล้อยตาม

กลับคิดถึงคนเคยร่วมเคียง

เก็บดาวล้านดวงมาร้อยกัน

ผ่านคลาสมหาชนคิมฝ้างาม

ตามความจริงฝันที่เป็นจริง

ร่วมเรียงร้อยรำรำกัน

เป็นความฝันของฉันและเธอ

(33.8)

ค่อยคิดค่อยค้น ใคร่ครวญ

เหนื่อยพักได้ชะเธอ

บททวนที่เธอพบเจอ

ค่อยคิดค่อยค้น ใคร่ครวญ

จดจำเก็บไว้เป็นบทเรียน

(6.29)

คือคนคงคู่คน

ชานาผู้ทมทั้น

คือคนคงคู่คน

เขาหัยคยั้นชั้นถ้อยง

เปล่งเสียงสู้เหนือภูพาน

(6.12)

โตเต่งตึงแต่ตัวเตี้ยติด

เหยียดเป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง

อาศัยอยู่ในคางคกป่า

ตาไม่โตเต่งตึงแต่ตัวเตี้ยติดดิน

เรียกสวนไร่นาทำมาหากิน

(19.20)

นอนหมอน นุ่งหนา นุ่งนอน

หากมีหมอน

ก่อนนอนหมอน

ก่อนนอนหมอนนุ่งก่อน

นุ่งที่หนา

นุ่งนอน

จะผ่อนคลาซ

(9.28)

ความยาวของบทเพลงไทยสากล

จากการวิจัยพบว่าเพลงไทยสากลแบ่งความยาวของเนื้อหาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. บทเพลงที่มีความยาว 3 ท่อน
2. บทเพลงที่มีความยาว 4 ท่อน
3. บทเพลงที่มีความยาวมากกว่า 4 ท่อน

1. บทเพลงที่มีความยาว 3 ท่อน

รูปแบบนี้ในเพลงเพลงหนึ่ง จะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ท่อน

ตัวอย่าง

ท่อนที่ 1 นานนับวันเวลาที่ผ่านไป

ความสัมพันธ์เรา เริ่มจืดจาง

เคยรักกันกลับพลันเห็นห่าง

นอนอ้างว้างระทมอยู่คนเดียว

ท่อนที่ 2 คำคืนนี้มีหมู่ดาว

พรางพราร้างามตาสดใส

แต่ใจนี้ยังเจ็บแปล่าเปลี่ยวเดียวดาย

แถมมาหนีไปมีรักใหม่ ทำไม ทำไม

ท่อน 3 ไบมิลา น้ำตาจึงหล่น
 ใจของคนไม่แนไม่นอน
 เชอให้ควรวอกลาจันก่อน
 คงกอดหมอนนอนเศร้าไม่นาน
 (30.4)

ท่อนที่ 1 เมื่อคุณไม่รักก็ขอเป็นเพียงเพื่อนกัน
 แค่เพื่อนเท่านั้นไม่เห็นจะเป็นไรไป
 จะตัดสัมพันธ์ฉันทำไม
 จำเป็นแค่ไหนถึงตัดไมตรี

ท่อนที่ 2 อย่าทำแก้อะไรแล้วแจจจจากเลข
 อย่าทำเป็นเฉยเคยคบกันดีดี
 คุณจะรักใครฉันยอมพลี
 น้ำใจอย่างนี้ไหนตัดลงคอ

ท่อนที่ 3 หากมีเพื่อนดีร้อยพัน
 ไม่ที่สมกันเพื่อนผู้รักดี
 จะทุกข์สุขไม่ท้อ
 เพื่อนคืออย่างนี้แล้วตัดทำไม
 (29.1)

ส่วนทำนองเพลงที่นิยมใช้กับรูปแบบของเพลงที่มีความยาว 3 ท่อน มีหลายรูป

แบบ คือ

- ก. ท่อนที่ 1 และท่อนที่ 2 ซ้ำหรือคล้ายกัน ส่วนท่อนที่ 3 มีทำนองต่างออกไป
- ข. ท่อนที่ 1 และท่อนที่ 3 มีทำนองคล้ายกัน ส่วนท่อนที่ 2 ซึ่งเป็นท่อนแยกจะมีทำนองต่างออกไป
- ค. อาจให้ทั้ง 3 ท่อนมีทำนองคล้ายกัน

2. บทเพลงที่มีความยาว 4 ท่อน

คือในเพลงเพลงหนึ่ง จะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ท่อนด้วยกัน

ตอนที่ 1	เดือนบงไฟก็ดวงเดียวกัน เชอกับฉันเป็นคณทำงาน ต้องทำมา	วันและคืนก็เหมือน ๆ กัน เป็นคนไกลบ้านพลัดถิ่น หากินตัวเป็นเกลียว
ตอนที่ 2	คำคืนนี้ฉันนอนร้องไห้ คิดถึงบ้านคิดถึงพ่อแม่ ที่คืนวัน	ใจนะใจใจจึงขี้แย ผู้เล่าผู้แก่ทุกคน ทุกข์ทนอยู่ห่างไกล
ตอนที่ 3	จากบ้านนอกบ้านนามานานปี มีเก็บหอมเอาไว้ก็ไม่มากมาย	อาจจะมีการงานและเงินใช้จ่าย เก็บเอาไว้ส่งกลับไปให้บ้านเรา
ตอนที่ 4	เมื่อชีวิตยังคงล่าเค็ญ มีความหวังให้ยังยืนสู้ ด้วยใจเรานั้นคือคนพลัดถิ่น	เป็นอย่างไรก็ต้องทนอยู่ อยู่อย่างคนทั่วไป ต้องทำมาหากินตัวคนเดียว

(17.8)

จากการวิจัย พบว่า บทเพลงที่มีความยาว 4 ท่อนนี้ เป็นที่นิยมของนักแต่งเพลงไทย สากลมากกว่ารูปแบบอื่น ๆ การใช้ท่วงทำนองเพลงก็นิยมใช้ซ้ำกันหรือคล้ายกัน 3 ท่อน คือ ตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 4 มีท่วงทำนองเพลงซ้ำหรือคล้ายกัน ส่วนตอนที่ 3 ซึ่งเป็นท่อน แยก ท่วงทำนองจะต่างออกไป

3. บทเพลงที่มีความยาวกว่า 4 ท่อน

รูปแบบบทเพลงที่มีความยาวกว่า 4 ท่อนนี้ ในเพลงหนึ่งจะมีเนื้อหายาวกว่า 4 ท่อนขึ้นไป ผู้แต่งบทเพลงจะแต่งในลักษณะเล่าเรื่อง หรือบรรยายเนื้อหาของเรื่องไปเรื่อย ๆ ในแต่ละท่อนเนื้อหาของเพลงส่วนใหญ่มักจะเป็นการระบายความทุกข์ทน ความเจ็บแค้น ความไม่ยุติธรรม ที่ได้รับในชีวิตของตน หรือเป็นการเสียดสีสังคม สะท้อนปัญหาของสังคม ท่วงทำนองที่

ใช้ส่วนมากก็คล้ายคลึงกันเกือบทุกท่อน เช่น

ท่อนที่ 1 คำความเป็นคนของเรา
 อยู่ด้วยความอับเฉาหรือความจน
 อยู่ด้วยความขัดสนหรือความรวย
 อยู่ที่รูปสวยหรือซีเหร่
 อยู่ด้วยความโก้เก๋หรือสัปดน
 ไอ้คนหนอคน...คนหนอคน
 มนุษย์นี่ะหรือนั่นคือ...คน

ท่อนที่ 2 ลองมาตรวจดูคิดอีกที
 จะเป็นที่ความดีหรือความชั่ว
 จะเป็นที่ความกลัวหรือความเกรง
 จะเป็นที่ความเก่งหรือความโง่
 จะเป็นที่ความโมโหหรือปวดร้าว
 ไอ้คนหนอคน...คนหนอคน
 มนุษย์นี่ะหรือนั่นคือ...คน

ท่อนที่ 3 บางคนอยากเฮงแต่กลับชวย
 บางคนคิดอยากรวยนั่นคือความสุข
 หาทองไล่ทางรุกทฤษฎ์กลับถม
 บางคนหน้าขึ้นแต่อกตรม
 หวานอมขมกลืนเป็นข้มกมล
 ไอ้คนหนอคน...คนหนอคน
 มนุษย์นี่ะหรือนั่นคือ...คน

ก่อนที่ 4 มวลมนุษย์ทั้งหลายเกิดมา
 ต่างก็ไขว่คว้าหาความสุข
 ต่างก็กลัวความทุกข์ทั้งหนักหนา
 เรายังดีที่เกิดกำเนิดมา
 มีชีวิตไม่บ้าวิกล
 ใ้อัคนทนอคน...คนทนอคน
 มนุษย์นี่แหละหรือนั่นคือ...คน

ก่อนที่ 5 ก่อนที่จะสายเกินไป
 ควรชวนชวาชำไรเอาไว้ก่อน
 แต่ควรสังวรณ์เรื่องบาปกรรม
 ตามพระธรรมคำสอนในโอวาท
 เราไม่ควรประมาทอย่าสับสน

(15.2)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย